

Novela zákona o sociálních službách

V letních měsících byla k vnějšmu připomínkováni zveřejněna dlouho očekávaná novela zákona č. 108/2006 Sb., která nabude platnosti k 1. 7. 2009.

Hlavní změnou a důvodem této novely byla nutnost změny systému příspěvku na péči, a to především v I. stupni závislosti. Většina z celkového počtu 103.000 příjemců nevyužívá tyto finanční prostředky k zajištění péče o vlastní osobu. Stejně tak celkový počet příjemců příspěvku na péči – cca 250.000 osob – je větší, než byly původní predikce před účinností zákona.

Asociace poskytovatelů sociálních služeb zpracovala celkem 13 stran připomínek, z nichž většina byla zásadních.

Změna v návrhu novely ze strany MPSV ČR:

Původní navrhovaná změna ve struktuře příspěvku v I. stupni, která předpokládala rozdělení příspěvku na 800,- Kč a 1.200,- Kč a vyžadovala po příjemcích doložení smlouvy o poskytování sociálních služeb s registrovaným poskytovatelem, včetně možnosti výplaty příspěvku prostřednictvím poukázek (na základě rozhodnutí příslušného odboru sociálních věcí ORP), byla předkladatelem zaměřena na variantu snížení výše příspěvku z nynějších 2.000,- Kč na 800,- Kč u osob starších 18 let.

Rovněž byla, na základě četných připomínek, stažena navrhovaná povinnost definice spádové oblasti v registru poskytovatelů sociálních služeb.

Dále byla snížena povinnost vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách z původních 6 pracovních dnů na 3 dny, resp. 24 hodin. Při původním rozsahu 6 dnů by tato povinnost jen poskytovatele pobytových služeb zatížila částkou 150 – 180 mil. Kč ročně.

Z dalších změn jmenujme např. stažení návrhu výjimky pro umožnění práce v sociálních službách osobami ve výkonu trestu.

Připomínky poskytovatelů sociálních služeb

Vytvořit abstrakt z připomínek v rozsahu několika stran je téměř nemožné. Omezím se tedy pouze na připomínky zásadní a důležité s odkazem na celý materiál, který je možné stáhnout na Intranetu webových stránek APSS ČR.

V § 91 byla APSS ČR požadována možnost odmítnutí zájemce o službu v případě, že v uplynulých 12 měsících došlo k ukončení smlouvy z důvodu jejího hrubého porušení ze strany uživatele. MPSV ČR deklarovalo vůli zimplementovat tento požadavek do novely za předpokladu zkrácení doby 12 měsíců.

V §100 jsme požadovali zavázání mlčenlivosti i u přízvaných odborníků uvedených v § 98. MPSV ČR byla tato připomínka přijata.

Z dalších - v tomto případě nereflexovaných požadavků - jmenujme např. zvýšení příspěvku ve IV. stupni z 11.000,- Kč na 12.000,- Kč.

Dále nebyl reflektován návrh na zrušení oznamovací povinnosti personálních změn u poskytovaných služeb, včetně dokladů o bezúhonnosti a vzdělávání. Poskytovatel sociálních služeb má ze zákona tyto povin-

nosti a registrující orgán může jejich plnění kdykoliv kontrolovat. Evidence těchto dokumentů v žádném případě nezabrání případnému porušení tohoto opatření (poskytovatel nemusí poslat doklady všech zaměstnanců, resp. oznámit změnu) a splnění této povinnosti je efektivněji vyvímatelné na základě kontrol. Dosavadní, při možnosti kontrol nesmyslná, povinnost zvyšuje administrativní náročnost nejen pro poskytovatele sociálních služeb, ale i pro úředníky krajských úřadů a nevede ke zvyšování kvality poskytovaných služeb.

Asociace dále navrhuje zpřesnění znění §36 a zjednodušení znění §88.

V souvislosti s navrhovanou změnou způsobu úhrady uživatelů služeb chráněného bydlení tak, aby se mohli stát příjemci pomoci v hmotné nouzi ve smyslu zákona č. 111/2006 Sb., jsme opakovaně upozornili na obdobný problém v případě uživatelů pobytových služeb, jejichž příjem je minimální nebo žádný a poskytovatelé řeší problémy doplatků na léky a platby regulačních poplatků.

Konečná podoba novely má před sebou ještě poměrně dlouhý kus cesty od zpracování připomínek MPSV ČR po pozměňovací návrhy v obou komorách parlamentu ČR.

Jiří Horecký, B.A. (Hons)

apsscr@centrum.cz

V roce 2006 byl širokou shodou politických stran přijat zákon o sociálních službách, který po dlouhých desetiletích přinesl statisícům uživatelů reálnou naději na jejich lepší dostupnost i kvalitu. Tato mimořádná příležitost však bohužel nebyla ze strany MPSV adekvátně využita. MPSV podcenilo náročnost přechodného období a postupně zcela rezignovalo na přirozenou roli lídra transformace. V předložené novele se nakonec omezilo prakticky jen na návrh restriktive výplat příspěvku na péči. I tu však paradoxně navrhlo způsobem, jenž nemůže naplnit politické zadání, kterým je snížení nákladů na systém sociálních služeb.

Dne 15. 2. 2008 předali představitelé UZS ČR, OSZSP ČR a NRZP ČR místopředsedovi vlády Petru Nečasovi návrh způsobu financování sociálních služeb. Ačkoliv ten s ním na jednání 20. 3. 2008 vyslovil souhlas, v návrhu novely zákona nebyl použit.

Vzhledem k tomu, že MPSV nerespektovalo dohodu sociálních partnerů a nevyužilo uplynulé dva roky k provedení analýz skutečných nákladů na sociální služby, je nezbytné posunout platnost ustanovení § 101 odst. (1) až (7) zák. 108/2006 Sb. do 30. 6. 2012. Dotační řízení MPSV je do této doby možné realizovat v součinnosti s kraji v přenesené působnosti. Získaný čas je třeba využít k definování nového způsobu financování sociálních služeb na základě analýzy nákladů na ně.

V opačném případě by stát definitivně ztratil možnost vytvořit celostátní transparentní pravidla jejich financování. Pokud každý kraj připraví v samostatné působnosti vlastní způsob financování sociálních služeb, dojde nepochybně k výraznému oslabení sociální soudržnosti státu a nevratnému znehodnocení osmnáctiletého úsilí o rehabilitaci odvětví sociálních služeb v ČR.